

ARS,
czyli jak
dbać
o miłość?

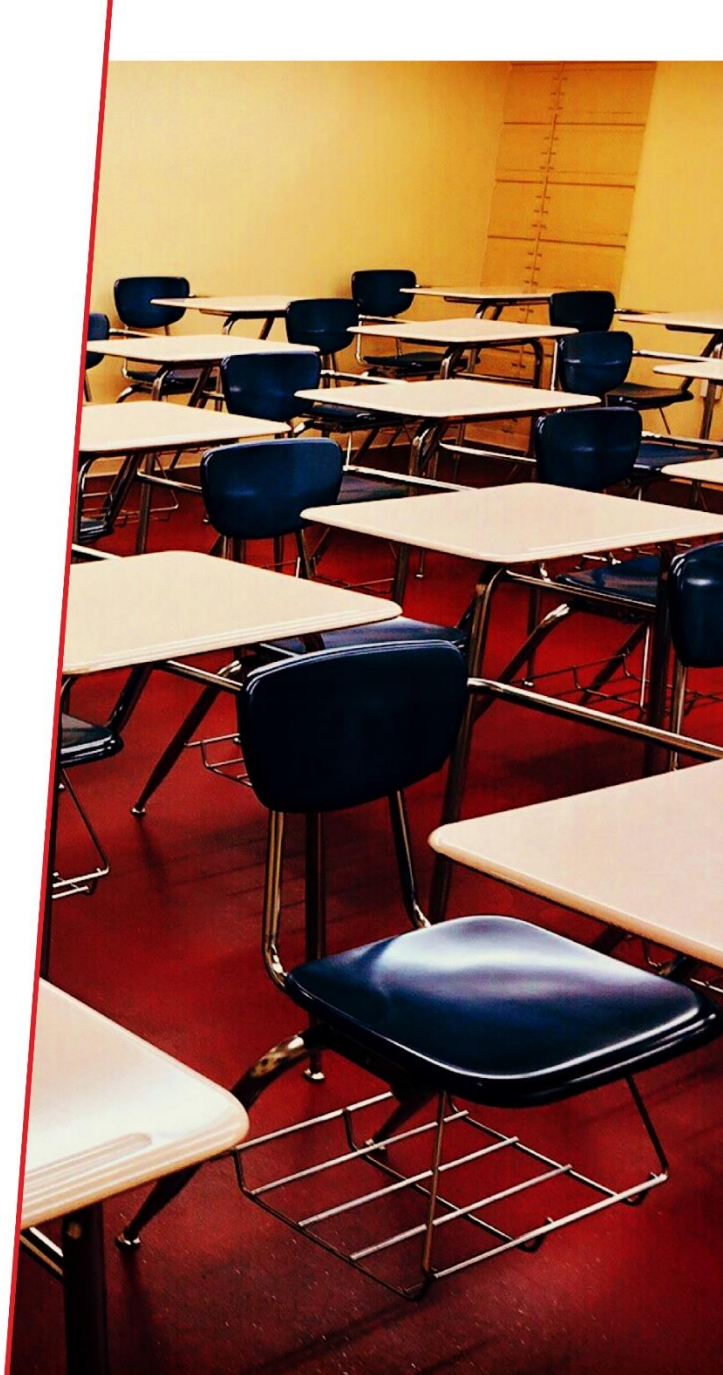

„ARS, czyli jak dbać o miłość?” autorstwa dr Krzysztofa Wojcieszka

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” dotyczy **profilaktyki używania substancji psychoaktywnych** (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze), adresowany jest do **młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych**.

Cel ogólny

Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

Cele szczegółowe

1. Zmniejszenie u uczestników programu niespójności pomiędzy wyznawanymi wartościami (rodzina, przyjaźń, miłość) a stylem życia młodzieży charakteryzującym się znacznym rozpowszechnieniem używania substancji psychoaktywnych.
2. Zwiększenie u uczestników programu umiejętności i postaw pomocnych w unikaniu używania substancji psychoaktywnych zwłaszcza umiejętności spostrzegania zagrożeń i asertywnego stawiania granic.
3. Zwiększenie u uczestników programu wiedzy o konsekwencjach używania substancji psychoaktywnych dla życia rodzinnego i zdrowia prokreacyjnego, i w tym kontekście zmniejszenie wpływu mitów na temat dobroczynnego działania alkoholu na organizm kobiet w ciąży, które utrzymują się w świadomości społecznej.

Grupa docelowa

Bezpośredni odbiorcy:

Uczennice i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych (w założeniu znaczna grupa gwarantująca wpływ społeczny podobnie jak w kampaniach edukacyjnych). Grupą bezpośrednich odbiorców są więc uczniowie szkół ponadgimnazjalnych w wieku 16-19 lat.

Pośredni odbiorcy:

Rodzice uczniów
- poprzez broszurę

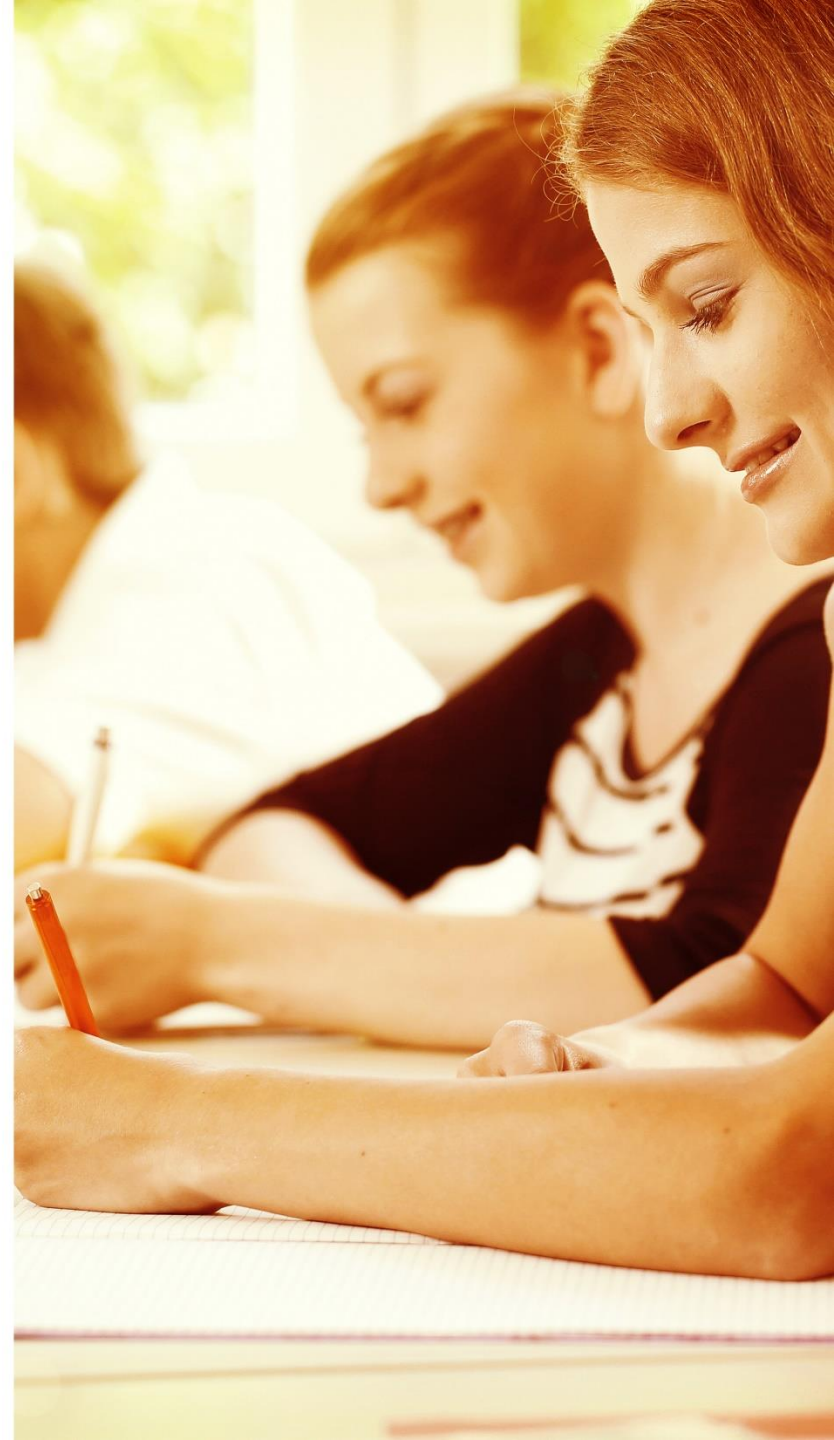
Pośredni odbiorcy:

Nauczyciele,
wychowawcy klas

Założenia programu

Program ma wzbudzić u młodzieży refleksję nad ważnymi dla nich wartościami. Jego oryginalnym założeniem jest otwarte i konsekwentne odwołanie się do najbardziej cenionej wartości w życiu ludzkim jaką jest miłość, a mniej do dotychczas stosowanych motywów w rodzaju zdrowia jako takiego lub wolności jako takiej. Zdrowie i wolność są tu rozumiane jako elementy sprzyjające odpowiedzialnej miłości oraz zdrowiu i prawidłowemu rozwojowi kolejnego pokolenia. Program ARS oparty jest na kombinacji składającej się z wiodących strategii profilaktycznych (klaryfikowania wartości, modyfikowania błędnych przekonań, rozwijania umiejętności życiowych, budowania więzi ze wspólnotą szkolną/ rodzinną) oraz przekazu istotnych informacji, czyli strategii uzupełniającej (informacyjnej).

Charakterystyka realizacji

Optymalna i polecana realizacja. Programu ARS przewiduje przeprowadzenie dwunastu zajęć lekcyjnych, trwających 45 minut każda. Ten wariant umożliwi pełne wykorzystanie merytorycznej zawartości programu.

Wariantowa realizacja programu. Jednak ze względu na ograniczone możliwości czasowe szkół, program dopuszcza różne warianty realizacyjne np. - trzy-sześć razy po dwie godziny lekcyjne w dowolnym układzie (np. cały dzień lub po dwie godziny w kolejne dni lub w trzech kolejnych tygodniach). W tych wariantach jednak nie można przeznaczyć mniej niż 6 godzin na realizację programu. Wybór problematyki zależy od realizatora.

Warunki realizacji. Podstawowym warunkiem realizacji jest przeszkolony i wyposażony w materiały (podręcznik) nauczyciel. Zajęcia winny być prowadzone dla dziewcząt i chłopców jednocześnie. Zajęcia powinny być przeprowadzone w klasach szkolnych z tablicą, wskazana możliwość projekcji DVD/PP, jeśli będzie się korzystało z filmów edukacyjnych lub załączonej prezentacji. W programie wykorzystuje się zarówno podające metody (przekaz wiedzy przez nauczycieli) oraz metody aktywizujące uczniów (tj. rozmowy, projekty, praca w grupach).

Monitorowanie. Elementem realizacji programu jest stale monitorowane działań zarówno na bieżąco przez koordynatorów szkolnych (nauczycieli) oraz okresowo poprzez powiatowych koordynatorów programu. Po ukończeniu każdej edycji programu przeprowadzana jest ewaluacja: ilościowa i jakościowa, w celu zbierania aktualnych danych o zainteresowaniu programem, materiałach i jego ocenie.

**Podsumowanie realizacji programu w latach trwania
Projektu KIK/68 (cztery edycje programu)**

Edycje I-IV

- **3529** szkół ponadgimnazjalnych (**ok. 60%** w stosunku do wszystkich tego typu szkół w Polsce),
- **492 584 - 98,5%** uczniów w stosunku do założonego wskaźnika,
- **151 704** rodziców

Blisko 90% uczniów **chętnie**
uczestniczyła w programie

Ok. 90% uczniów uznało **zajęcia**
programu za ciekawe

Ok. 80% uczniów chciałoby, żeby
w przyszłości **ich dzieci uczestniczyły**
w takim programie

Materiały do programu

Materiały są dostępne do pobrania ze strony internetowej

(www.gis.gov.pl – zakładka promocja zdrowia).

Udział w programie

ARS mogą realizować **wszystkie formy** szkół ponadgimnazjalnych, zarówno technika, licea, „zawodówki”, licea profilowane, a także np. zakłady poprawcze, miejsca spotkań młodzieży w danej grupie wiekowej...

Baza Programów Rekomendowanych

<http://programyrekomendowane.pl>

CELE SYSTEMU REKOMENDACJI:

- podniesienie jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego
- szersze upowszechnienie sprawdzonych praktyk/programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego
- popularyzacja wiedzy na temat skutecznych strategii profilaktyki oraz metod konstruowania programów.

Program „ARS, czyli jak dbać o miłość” został wpisany do Bazy Programów Rekomendowanych

Patronaty honorowe

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Ministerstwo Zdrowia

BIEG PO ZDROWIE

Program **antytytoniowej edukacji zdrowotnej** pt. „Bieg po zdrowie”

Cel programu

Zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście **szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów**

grupa wiekowa 9-10 lat - dzieci
w IV klasie szkoły podstawowej

używanie wyrobów tytoniowych nie jest
normą. Program powinien powodować
**zmianę postrzegania co jest normą
w społeczeństwie**

program powinien angażować nie tylko
środowisko szkolne, ale i **domowe
uczniów oraz całe społeczności lokalne**

zajęcia są prowadzone metodami **aktywizującymi i zróżnicowanymi**

uczniowie powinni mieć **realny wpływ na przebieg zajęć** oraz powinni być ich aktywnymi uczestnikami

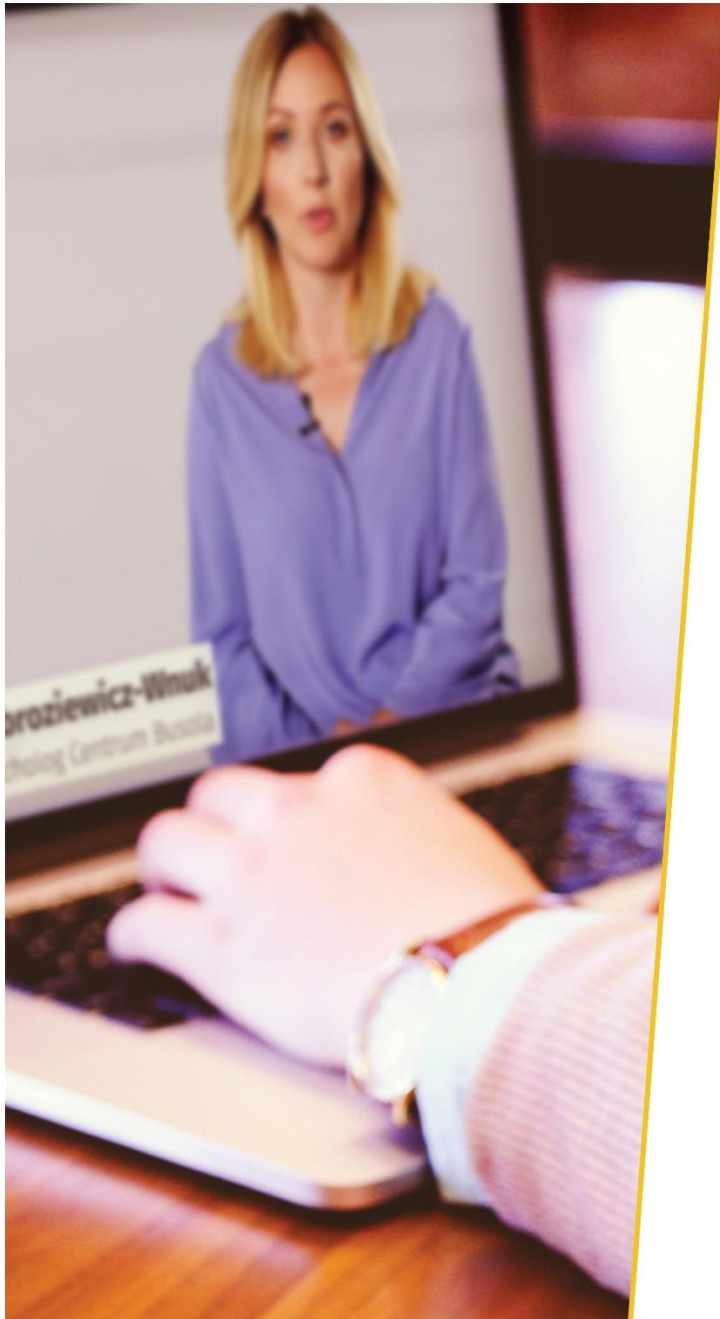
podczas zajęć dzieci powinny dyskutować, argumentować, wymieniać spostrzeżenia i wyniki, **co pozwoli im na poszerzenie wiedzy**

Podczas cyklu zajęć dzieci:

- dyskutują,
- wymieniają doświadczenia, spostrzeżenia, refleksje i pomysły,
- przeprowadzają wywiady z osobami niepalącymi,
- liczą koszty palenia papierosów,
- pracują w grupach przy tworzeniu antyreklamy dla papierosów,
- tworzą komiks z bohaterami programu.

Cykl filmów edukacyjnych

Uzupełnieniem programu jest cykl filmów edukacyjnych z udziałem ekspertów z dziedziny psychologii oraz autorów programu.

Nasze filmy to:

- szybkie i łatwe zapoznanie się z programem,
- poznanie **kluczowych wskazówek** dotyczących wychowywania dzieci,
- umiejętność rozwiązywania swoich problemów,
- poznanie sposobów **komunikowania się** z dzieckiem,
- poznanie sposobów radzenia sobie **z uzależnieniami dzieci**,
- skłonienie do refleksji i przemyśleń.

W I edycji programu udział wzięło

18% szkół podstawowych (**2205 szkół**)
oraz **51 304** uczniów

Wiedza uczniów na temat zdrowia

Osłabieniu uległy błędne przekonania,
które nie sprzyjają dbaniu o zdrowie

Nasileniu uległy pozytywne
i konstruktywne przekonania
dotyczące zdrowia

Zmiana też w grupie kontrolnej
- zmiany nie związane z programem

Poniżej znajdują się stwierdzenia dotyczące zachowań związanych ze zdrowiem. Przeczytaj uważnie każde zdanie i zastanów się, w jakim stopniu się z nim zgadzasz lub nie zgadzasz. Swoje odpowiedzi zaznacz z prawej strony arkusza zgodnie z przedstawionym poniżej wzorem. Nie ma odpowiedzi dobrych ani złych. Chcemy poznać Twoje zdanie. Ankieta jest anonimowa, to znaczy, że nie należy się na niej podpisywać.

KOD

W polu KOD proszę wpisać ostatnią literę swojego imienia, 2 pierwsze litery imienia matki oraz 2 pierwsze litery swojego nazwiska. (np.: Jan Kowalski, imię matki Renata: kod: NREKO)

1. Nie zgadzam się
2. Trochę się nie zgadzam
3. Trochę się zgadzam
4. Całkowicie się zgadzam

1. Płeć: dziewczyna/ chłopak				
2. Wiek:				
3. Ludzie powinni aktywnie dbać o swoje zdrowie	1	2	3	4
4. Zamiast obiadu można zjeść ciasto	1	2	3	4
5. Zdrowy człowiek jest uśmiechnięty i przyjazny	1	2	3	4
6. Palenie papierosów jest obojętne dla naszego organizmu	1	2	3	4
7. Po wypaleniu paczki papierosów można jeździć szybciej na rowerze	1	2	3	4
8. Dla mojego zdrowia jest ważne, aby spać 7-8 godzin w nocy	1	2	3	4
9. Jeżeli ktoś częstuje papierosami, to nie wypada odmówić	1	2	3	4
10. Przebywanie w zadymionym pomieszczeniu jest obojętne dla mojego zdrowia	1	2	3	4
11. Mam prawo powiedzieć, żeby ludzie nie palili w mojej obecności	1	2	3	4
12. Z papierosem wygląda się na dorosłego	1	2	3	4
13. Nie mamy wpływu na nasze zdrowie	1	2	3	4
14. Są ważniejsze sprawy niż moje zdrowie	1	2	3	4

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Uczniowie

Program „Bieg po zdrowie” został wysoko oceniony przez uczniów. Średnia uzyskana ze średnich ze wszystkich ocen **wyniosła 3,65/4.**

Rodzice

Rodzice ocenili program wyżej niż ich dzieci, a oceny były bardziej zgodne. Średnia wszystkich ocen **wynosiła 3,78/4.**

Co powiedziałbyś osobie, która zastanawia się,
czy spróbować papierosów?

„Odpowiedziałbym, żeby nie próbował, bo może skończyć się to jakąś groźną (nawet śmiertelną) chorobą”

„Ważne było dowiedzenie się co można kupić za pieniądze wydawane na papierosy”

„Uczniowie bardzo chętnie realizowali ten program, który pozwalał na zastosowanie aktywnych metod pracy na zajęciach. Atrakcyjne prace domowe, praca w grupach, nauka zachowań asertywnych, dobra zabawa sprzyjały nauce”.

„Najważniejsze było dla mnie to co dowiedziałem się o wnętrzości papierosa, czyli ile jest w nim złych i odrażających substancji”

Wpływ na zmianę postaw

Udział w programie „Bieg po zdrowie” realnie wpływa na **zmianę postaw uczestników programu wobec zdrowia**, powodując przyjęcie tej wartości jako wartości osobistej, ważnej dla danego ucznia. **Program spowodował u 30% uczestników uznanie dobrego zdrowia, sprawności fizycznej i psychicznej za własną wartość.**

Podsumowanie

- Wyniki z ewaluacji programu edukacji antytytoniowej „Bieg po Zdrowie” pozwalają stwierdzić, że w znacznej mierze osiągnięto zakładane rezultaty, a więc wzrost wiedzy dotyczącej zachowań prozdrowotnych oraz zwiększenie umiejętności w zakresie dbania o swoje zdrowie
- Program został pozytywnie przyjęty przez uczniów, rodziców oraz nauczycieli
- Omawiane efekty można traktować jako dobry prognostyk trwałości rezultatów programu
- Udział uczniów klas czwartych w tym programie znacznie zwiększa prawdopodobieństwo włączania przez nich dobrego zdrowia do własnego systemu wartości

BIEG PO ZDROWIE

Patronaty honorowe

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Ministerstwo Zdrowia

RZECZNIK PRAW DZIECKA